

ХІ МІЖНАРОДНИЙ СОРАБІСТИЧНИЙ СЕМІНАР

(5–7 жовтня 2005 р.)

5–7 жовтня 2005 р. у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбувся ХІ Міжнародний семінар “Сорабістика у європейському та світовому контексті”. Його організаторами виступили кафедра слов'янської філології ЛНУ та Сербський інститут у Будишині (Бауцен, ФРН). Семінар відкрили голова Організаторського комітету сорабістичного семінару проректор **В.Кирилич** та декан філологічного факультету **Я.Гарасим**, які побажали ученим-сорабістам успіхів у творчому спілкуванні та цікавих і плідних дискусій. З привітальним словом до учасників і гостей семінару звернулася також науковий співробітник Сербського інституту у Будишині **С.Вольке**.

Участь у роботі сорабістичного семінару, крім українських учених, взяли також дослідники з ФРН, Польщі та Чехії. На першому пленарному та п'яти секційних засіданнях (працювали три секції: мовознавства, літературознавства, історії та культури) було заслухано 34 доповіді, присвячені актуальним питанням мови, літератури, історії, етнографії, фольклору та культури лужицьких сербів.

Першою увазі учасників **пленарного засідання** була запропонована доповідь **С.Вольке** (Будишин) “Актуальні тенденції розвитку верхньолужицької літературної мови”, у якій дослідниця на матеріалах періодичних видань різних років розкрила явище мовної лібералізації у правописі, лексиці, словотворі, фразеології тощо. **Т.Луцук** (Львів) зосередився на деяких аспектах популяризації творчості І.Франка у Лужиці, зокрема, на перекладах творів Каменяра, здійснених Бенедиктом Дирліхом, та на двох його оригінальних віршах, присвячених класику української літератури. Способам зображення лужичанки серед жінок, чоловіків у народному вбранні серед німців чи інших лужичан, в приватному житті чи житті громади, на фоні села чи міста, в активній чи пасивній ролі і т.ін. присвятила свій реферат “Образ лужичанки у німецькому мистецтві ХІХ ст.” **М.Мерчінова** (Будишин). **М.Кріль** (Львів) розповів присутнім про неопублікований і не знаний у ширших наукових колах “Верхньолужицько-польський словник” (1939) Я.Заремби, який зберігається у ЛНБ імені В.Стефаніка НАН України.

На засіданнях **секції мовознавства** було заслухано 12 доповідей. **Ф.Каульфюрст** (Будишин) у своєму рефераті дав оцінку сорабістичному доробку випускника кафедри слов'янської філології Львівського університету, а згодом викладача Самаркандського університету Л.Ройзензона (1920–1977). Функціонування вокативу у верхньолужицькій мові на тлі інших слов'янських було предметом виступу **О.Албул** (Львів). Питанням граматики були присвячені також доповіді “Способи вираження часу у верхньолужицьких текстах ХІХ ст.” **Я.Зенюкової** (Варшава) і “Модальні категорії можливості та необхідності у верхньолужицькій мові” **Н.Вус** (Львів). У рефераті **Т.Шліви** (Варшава) на матеріалі верхньолужицьких часописів ХІХ ст. було проаналізовано питальні конструкції у персвазійній функції. Розвідка **О.Сороки** (Львів) стосувалася граматичного освоєння інтернаціональної лексики у верхньолужицькій мові порівняно з іншими слов'янськими. Образ коня у верхньолужицькій та українсь-

© Лазор О., 2005

кій фразеології розглянув у своїй доповіді **А.Івченко** (Львів). **Я.Івченко** (Люблін) зацікавив образ чорта у фразеологічних одиницях верхньолужицької та польської мов. **О.Моторний** (Львів) проаналізував верхньолужицькі фразеологізми з рослинним компонентом, а **С.Винниченко** (Львів) звернулася до питання еквівалентності фразеологічних одиниць. Не залишилася поза увагою сорабістів-мовознавців також лексика, зокрема, філософська, функціонуванню якої у верхньолужицькій мові присвятила свою доповідь **Н.Лобур** (Львів). У виступі **О.Лазор** (Львів) йшлося про український переклад казки Є.М.Чорнакец “Мишка в хмарах”.

Серед десяти доповідей, які прозвучали на засіданнях **секції історії та культури**, центральне місце посіли виступи, присвячені лужицько-інослов'янським взаєминам. Про контакти українських та серболужицьких діячів науки та культури у різні роки, про їхні спільні заходи йшлося, зокрема, у рефератах “Лужицькі зацікавлення Зенона Кузелі” **А.Івченка** (Львів), “Сторінка з історії українсько-лужицьких взаємин (І.Срезневський та Я.А.Смолер)” **А.Вовчака** (Львів), “Лужицька преса про львівські сорабістичні форуми” **А.Моторного** (Львів). Публікаціям, вміщеним на сторінках польського часопису “Zeszyty lużyckie” і присвяченим головно мові та культурі слов'янської меншини на території Німеччини, присвятила свій виступ **Е.Вроцлавська** (Варшава). Про югославсько-лужицькі контакти в 1945–1948 рр. поінформував учасників семінару **П.Палис** (Ополе). **Л.Васильєва** (Львів) розповіла про відображення на сторінках хорватського часопису “Danica ilirska” здобутків серболужичан у розвитку і плеканні мови, в публікації зразків фольклорної творчості. Історія Лужицького семінару в Празі знайшла ґрунтовне розкриття у повідомленні **Р.Мікули** (Прага). З унікальним явищем франкомовної сорабістики 20–30-х років ХХ ст. – дослідженнями французького славіста Фаліпо де Во – ознайомив учасників семінару **Я.Кравець** (Львів). Цікавими були також доповіді “Прислів'я в Біблії – Біблія в прислів'ях” **З.Гозиної** (Будишин) та “Перші збірки народних пісень у слов'янському світі (на матеріалах праць Я.А.Смолера та Вацлава з Олеска)” **К.Бородін** (Львів).

На секції літературознавства увазі присутніх було запропоновано шість доповідей, дві з яких – “Символіка життя і смерті в оповіданні М.Кубашец “Могила в лужицькому лісі” **Г.Мовчанюка** (Вінниця) та “Що там: за часом, за простором? (за повістю Є.М.Чорнакец “Матей у четвертому вимірі)” **О.Титаренко** (Львів) – були присвячені сучасній літературі сербів-лужичан. **В.Моторний** (Львів) на прикладі творчості таких поетів, як Ю.Кох, Б.Дирліх, К.Лоренц, Р.Лубківський, В.Лучук, Д.Павличко та ін., розкрив історію взаємозв'язків лужицької та української поезії. У доповіді **А.Татаренко** (Львів) охарактеризовано збірку творів серболужицької літератури, упорядковану 1984 р. сербським письменником Радославом Братичем. **Л.Петрухіна** (Львів) розглянула розділи праці “Слов'янські літератури” відомого чеського філолога, літературознавця, фольклориста Яна Махала, присвячені серболужицькій літературі у контексті загального розвитку інших слов'янських літератур. **І.Фрис** (Львів) спробувала зіставити міфи села в поезіях верхньолужицького автора О.Вічаза та польського письменника Т.Новака.

У рамках ХІ Міжнародного сорабістичного семінару відбулося засідання, присвячене 150-річчю від дня народження Івана Франка, на якому з доповіддю про життєвий та творчий шлях Каменяря виступив директор Інституту літературознавства Львівського університету **Л.Сеник**, а про зв'язки українського поета з Лужицею розповіли у спільному рефераті **В.Моторний** та **О.Лазор**. Студенти слов'янського відділення уні-

верситету декламували також вірші І.Франка українською та верхньолужицькою мовами.

Засідання усіх секцій, як правило, закінчувалися жвавими дискусіями, обміном думками, новою інформацією тощо. На заключному пленарному засіданні були підбиті підсумки роботи семінару, який загалом визнано успішним.

Матеріали ІХ Міжнародного сорабістичного семінару готуються до друку.

Оксана ЛАЗОР